

In mijn column Onze Patroonheilige berichtte ik over het toernooi om de Hemel Cup waarvoor vele schaakteams zich al hadden ingeschreven. De vraag die wij ons bij toernooien altijd stellen is welk team het toernooi zal winnen. In *The Complete Chess Addict* (1987) beweren Mike Fox en Richard James dat het team van de Misdadigers een van de sterkste zou zijn. Hans Ree blijkt in *Schaakstukjes* (1993) ook aandacht te besteden aan het team van de Misdadigers én dat van de Politici (met dank aan Frits Fritschy voor deze tip). Opmerkelijk is dat Fox, James en Ree in een adem misdadigers en politici noemen. Veel verschil tussen beide groepen zien ze kennelijk niet en gezegd moet worden dat dit in Zuid-Amerika (in Peru zitten enkele presidenten al in de gevangenis en vrijwel alle anderen wachten op hun beurt) vaak het geval is. Hoe zit het met de kansen van deze twee teams in de strijd om de Hemel Cup? Persoonlijk ben ik van mening dat beide teams nauwelijks bekende schakers tellen en geen hoge ogen zullen gooien.

Mijn favoriete team is dat van de Ingenieurs. Met schakers als Michail Botvinnik, Viacheslav Ragozin, Milan Vidmar, Edward Lasker en Alexey Suetin en onder de bezielende leiding van captain Wolfgang von Kempelen acht ik dit team in staat om als eerste te eindigen.

Onze belangrijkste concurrent, en waarschijnlijk ook het sterkste team, is niet geheel onverwacht het team van de Wiskundigen. Met drie oud-wereldkampioenen in hun midden lijkt mij dit team vrijwel onverslaanbaar. Hieronder de namen van de leden van dit schaakteam.

1. Adolf Anderssen (1818-1879), onofficieel wereldkampioen schaken 1851-1886.

Na het winnen van het internationale schaaktoernooi van Londen in 1851 werd hij als de sterkste speler van de wereld beschouwd. Hij verloor in 1858 een match van Paul Morphy maar die trok zich daarna vrij snel uit de schaakwereld terug. In 1886 won Wilhelm Steinitz een match van Anderssen en was vanaf dat moment de onofficiële wereldkampioen. Anderssen was geen beroepsschaker maar verdiende zijn geld als docent wiskunde en Duits aan het Friedrichs Gymnasium in Breslau. Hij is de man van de Unsterbliche Partie en de Immergrüne Partie.

2. Emanuel Lasker (1868-1941), wereldkampioen schaken 1894-1921.

Max Euwe gaf in een interview met wiskunde docent en schaker Hans Bouwmeester te kennen dat Lasker een aardige man was. Lasker kon veel en blies niet hoog van de toren. Lasker studeerde wiskunde in Berlijn, Göttingen en Heidelberg en promoveerde in 1900 in Erlangen. Albert Einstein was een van zijn beste vrienden. Over de gesprekken die zij voerden merkte Einstein op dat hij meestal de ontvangende partij was. Lasker was een groot kampioen, misschien wel de grootste van allemaal. Hij wist dat perfectie niet mogelijk is voor een sterfelijk persoon. Als hij al een keer een fout maakte dan bleef hij kalm, glimlachte, en zocht naar de beste voortzetting in de veranderde situatie. Iets dat slechts weinigen gegeven is.

3. Max Euwe (1901-1981), wereldkampioen schaken 1935-1937.

In een televisie interview met Godfried Bomans vertelde Euwe dat het gelukkigste moment in zijn loopbaan kwam toen hij tot professor in de informatica benoemd werd. Een antwoord dat Hans Ree bijna van verbazing van zijn stoel deed vallen. Ik vermoed dat Euwe in zijn hart wist dat hij ook in de wiskunde met de absolute top mee had kunnen doen en dat hij het gevoel moet hebben gehad dat hij ergens de verkeerde afslag genomen had. Zijn promotor Hendrik de Vries bevestigde dit. In het jaar 1924-25 had hij drie doctoraal studenten, namelijk Bartel van der Waerden, Max Euwe, and Cornelis Zwikker. Volgens De Vries was, nogal verrassend gelet op het feit hoe beroemd Bartel van der Waerden later werd, Max Euwe de beste van deze drie.

De parel van Zandvoort postzegels t.g.v. de 100ste geboortedag van Max Euwe

4. John Nunn (1955-heden), een Engelse GM. In zijn beste tijd een top 10 speler. Toen hij net vijftien jaar oud was ging Nunn naar het Oriel College in Oxford om er wiskunde te studeren. Hij was toen de jongste student sinds kardinaal Wolsey in 1520. Hij studeerde in 1973 af en behaalde in 1978 zijn doctor graad met een proefschrift over eindige H-ruimten. Nunn verbleef in Oxford als wiskunde docent tot 1981 waarna hij professioneel schaker werd.

De visie van Magnus Carlsen op John Nunn: "Ik ben er van overtuigd dat de Engelsman John Nunn nooit wereldkampioen werd omdat hij er te slim voor is. Hij heeft zo ongelofelijk veel in zijn hoofd. Gewoon te veel. Zijn enorme vermogen om iets te begrijpen en zijn constante dorst naar kennis leidden hem te veel van het schaken af." De partij die Nunn van Alexander Beliavsky tijdens het Hoogovenstoernooi van 1985 won kreeg als bijnaam Nunn's Immortal.

5. Hans Ree (1944-heden), een Nederlandse GM. Wiskundige, schaker en schrijver. Voor velen zal de naam van Hans Ree als lid van het Wiskundigen team een verrassing zijn. Hij is immers een afvallige. Ree beweerde zelfs dat het moment dat hij van het wiskunde geloof viel voor hem een van de hoogtepunten in zijn leven was. Ree heeft zich echter gerehabiliteerd als schrijver en ik verwacht van hem boeiende verslagen van de wedstrijden om de Hemel Cup.

Captains Samuel Loyd (1841-1911) en Raymond Smullyan (1919-2017).

Twee giganten op het gebied van de 'recreational mathematics', een tak van de wiskunde waar mijns inziens schaken toebehoort. Zij zullen elkaar veel te vertellen hebben.

Mijn bordvolgorde : Bord 1. Emanuel Lasker; Bord 2. Max Euwe; Bord 3. Adolf Anderssen; Bord 4. John Nunn; Res 1. Hans Ree; Captains: Sam Loyd en Raymond Smullyan.

Aanvullingen:

1. Henk Smout gaf te kennen dat Franz Brentano, de man van de Brentano opening (1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 g5), een plek in het Heiligen team verdiende. Ik had nog nooit van Brentano gehoord maar hij komt zeker in aanmerking voor de positie van tweede reserve speler.
2. Manuel Nepveu en Wijnand Engelkes hebben zo hun bedenkingen bij de heilige Teresa (spontane levitaties die tegenstanders afleiden en twijfels bij de exacte gevoelens van deze "bruid" van Jezus). Ik vind dit na de yoghurt en toilet incidenten allemaal wel meevallen.
3. Loek van Wely lijkt mij een prima aanwinst voor het team van de Politici.